

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1216216465
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Majerský
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1216216465.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Majerského a sudkýň JUDr. Ivany Štíftovej a Mgr. Daniely Drnákovej, v spore žalobcov:

X/ H. Š., A.. XX.X.XXXX, M. X, W., X/ O. U.,

A.. XX.XX.XXXX, Ž. Xb, W., X/ W. D., A.. XX.X.XXXX, Na F. XXXX/XX, I. L., zastúpených advokátom Mgr. Petrom Arendackým, Železničiarska 13, Bratislava, proti žalovanej: T. L., A.. XX.X.XXXX, S. XXXX/XXX, W. W., zastúpenej URBÁNI & Partners s.r.o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, IČO: 36 646 181, o určenie neplatnosti holografného závetu, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 16C/165/2016-55, zo dňa 31.1.2018, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že žalobu zamietá.

II. Žalovanej p r i z n á v a proti žalobcom 1/ až 3/ plný nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že závet poručiťky P. O., H.. O., A.. XX.X.XXXX, N. T. X.X.XXXX, naposledy bytom E. XXXXX/XX, W., ktorým odkázala celý svoj majetok žalovanej je neplatný a žalobcom 1/, 2/, 3/ priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobcovia sa žalobou doručenou na súde 18.10.2016 domáhali určenia, že závet poručiťky P. O., H. O.E., napísaný dňa 14.4.2015, ktorým sa mala jedinou dedičkou celého jej majetku stať žalovaná, je neplatný v celom rozsahu. Podanú žalobu odôvodnili tým, že poručiťka N. T. X.X.XXXX a prichádzajú do úvahy ako dedičia zo zákona v IV. dedičskej skupine. Na notárskom úrade JUDr. Ivony Kohútovej sa pod sp. zn. Dnot 46/2016 vedie konanie o dedičstve po poručiťke, pričom dedičské konanie nebolo ukončené, nakoľko v dedičskom konaní predložila žalovaná originál závetu napísaného údajne vlastnou rukou poručiťky dňa 14.4.2015, avšak žalobcovia na pojednávaní konanom 2.8.2016 namietali absolútnu neplatnosť závetu, na základe čoho Okresný súd Bratislava II uznesením č. k. 46D/178/2016-52, Dnot 34/2016, zo dňa 19.8.2016 uložil žalobcom, aby v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia podali žalobu o určenie neplatnosti závetu na súd; žalobcovia v predloženom závete namietali skutočnosť, že dátum kedy mal byť závet spísaný, t. j. 14.4.2015 je uvedený až pod podpisom poručiťky, ako aj namietali skutočnosť, že podpis na závete sa neviaže k samotnému textu závetu, ktorý bol zrejme dopísaný až po podpise, teda spochybňovali aj napísanie závetu vlastnou rukou poručiťky.

3. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozsudku (§ 393 ods. 2 C. s. p.), súd prvej inštancie vo vzťahu k skutkovému stavu zistil, že z obsahu posudzovaného závetu poručiťky P. O. vyplýva, že je písaný rukou, pričom tento závet zriaďuje pre prípad svojej smrti a v závete prehlasuje, že jej majetok po smrti zdedí jej sesternica T. L., S. XX, A., XX.X.XXXX; v závete na konci je rukou písaný dátum

14.4.2015 v Nárade a podpis poručiťky P.H. O. sa nachádza nad dátumom s tým, že text závetu je napísaný iným písmom ako je podpis poručiťky na ňom. Uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 46D/178/2016-52, zo dňa 19.8.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15.10.2016, bolo dedičské konanie po poručiťke P. O. prerušené a súd uložil dedičom (žalobcom), aby v lehote 30 dní od doručenia uznesenia podali žalobu o určenie absolútnej neplatnosti závetu. Žalobca 1/ je ujo poručiťky, žalobkyňa 2/ je teta poručiťky a žalobkyňa 3/ je taktiež teta poručiťky.

4. V súvislosti s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu, súd prvej inštancie ozrejml, že ak bol účastník dedičského konania v súlade s ustanovením § 192 C. m. p. odkázaný podať na súde žalobu o určenie spornej skutočnosti, nejde o žalobu v zmysle ustanovenia § 137 C. s. p., nakoľko podanie takejto žaloby umožňuje osobitný predpis a jej podanie nie je závislé na preukázaní naliehavého právneho záujmu ako predpokladá § 137 C. s. p. Uviedol, že postupom podľa § 194 ods. 1, ods. 2 C. m. p. sa rieši v civilnom sporovom konaní predbežná otázka, významná pre konanie o dedičstve, či už ide o spornú skutočnosť, na ktorej závisí zistenie okruhu dedičov alebo zistenie poručiťkovho majetku a jeho dlhov; rozhodnutím podľa citovaného ustanovenia možno uložiť aj podanie návrhu na určenie platnosti či neplatnosti závetu, pretože určenie, či závet je alebo nie je platný, je súčasne určením existencie či neexistencie tohto závetu, a teda jedným z predpokladov pre posúdenie, či určitá osoba je alebo nie je dedičom poručiťka.

5. Súd prvej inštancie po právnej stránke veci vysvetlil, že závet je prísne formálny jednostranný právny úkon, ktorý musí spĺňať všetky náležitosti, ktoré Občiansky zákonník vyžaduje pre platnosť akéhokoľvek právneho úkonu (§ 37, § 38, § 39, § 40 od. 1 Občianskeho zákonníka), ako aj osobitné náležitosti požadované ustanoveniami § 476 až § 479 Občianskeho zákonníka. Jednou z podstatných náležitostí závetu je, aby bol v ňom uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, pričom, táto zákonná požiadavka sa vzťahuje na všetky závetu bez ohľadu na to, či ide o vlastnoručný závet, alografný závet alebo pojatý do notárskej zápisnice. Pokiaľ ide o formálnu stránku, sú ustanovenia Občianskeho zákonníka o forme závetu donucujúcej (kogentnej) povahy; nedodržanie predpísaných formálnych požiadaviek má za následok neplatnosť závetu. Holografný závet je platným právnym úkonom iba vtedy, ak bol v ňom uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, napísaný vlastnou rukou poručiťka. Dátum, kedy bol závet podpísaný, musí byť uvedený priamo v závete, inak je neplatný. Uvedenie dňa, mesiaca a roku, kedy bol závet podpísaný, vyžaduje ustanovenie § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka pod sankciou neplatnosti. Pre platnosť vlastnoručného holografného závetu (§ 476a) sa vyžaduje po formálnej stránke, aby ho závetca napísal sám v celom znení vlastnou rukou, uviedol v ňom deň, mesiac a rok, kedy ho podpísal a na konci pripojil svoj podpis (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/5/2003); zákon však nevyžaduje, aby bol zriadený v prítomnosti svedkov, ani to, aby podpis závetcu bol úradne overený. Pri holografnom závete musia byť však všetky náležitosti (celý text) závetu napísaný vlastnou rukou poručiťka a v prípade, že dátum, deň, mesiac a rok, kedy bol závet podpísaný, je v závete uvedený niekým iným než poručiťkom, nie je možné hovoriť o tom, že by závet bol poručiťkom napísaný jeho vlastnou rukou.

6. Súd prvej inštancie skonštatoval, že v danej veci závet poručiťky P. O. je písaný rukou, listina o závete obsahuje na konci závetu rukou písaný dátum 14.4.2015, ktorý sa však nachádza pod podpisom poručiťky. Pred podpisom poručiťky je uvedený dátum 14.6.1961, avšak v tomto prípade ide o dátum narodenia žalovanej, nie o dátum spísania závetu. Zdôraznil, že Občiansky zákonník síce neurčuje miesto, kde sa má dátum podpísania na listine o závete nachádzať, vždy však musí byť uvedený v závete (§ 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a závet sa má dovŕšiť podpisom závetcu (v prípade závetu podľa § 476b, § 476c podpismi svedkov). Dátum 14.4.2015, ktorý je uvedený na konci listiny o závete, nie je dátumom podpísania závetu a dátum podpisu závetu je významný aj pre posúdenie, ktorý z prípadne viac poručiťkových závetov bol zriadený neskôr, lebo platný závet neskorší, ruší predchádzajúci, avšak v danej veci sa o takýto prípad nejedná; žalobcami predložený závet je navyše napísaný dvomi druhmi písaného písma.

7. Súd prvej inštancie napokon uzavrel, že závet poručiťky P. O. z dôvodu, že sa dátum podpísania závetu nachádza pod podpisom poručiťky, nevyhovuje § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda v ňom absentuje podstatná náležitosť potrebná pre platnosť závetu, a to deň, mesiac a rok, kedy bol závet poručiťkou podpísaný, a nakoľko absentoval racionálny dôvod pre odklon od ustálenej súdnej praxe (judikatúry), postupoval v súlade s jej právnymi závermi a žalobe s poukazom na § 476 ods. 1, ods. 2, § 476a Občianskeho zákonníka, vyhovel a určil, že závet poručiťky je neplatný. O trovách konania

rozhodol podľa § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že v konaní úspešným žalobcom priznal podľa pomeru ich úspechu, plnú náhradu trov konania, nakoľko mali v konaní v plnom rozsahu úspech.

8. Proti rozsudku podala žalovaná odvolanie a žiadala napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jej odvolania (§ 393 ods. 2 C. s. p.) možno konštatovať, že v ňom namietala nesprávne právne posúdenie veci, keď súdu prvej inštancie vytykala, že striktným trvaním na tom, aby bol dátum na záвете uvedený ešte pred podpisom (napriek tomu, že § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka upravujúci obsahové náležitosti, bližšie formu závetu, čo do poradia jednotlivých údajov, neuvádza) prekročil výkladové pravidlá pre platnosť závetu ako právneho úkonu mortis causa. Uviedla, že súd prvej inštancie postupoval ako štátny orgán v zmysle Čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, avšak v rozpore s Čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, na ťarchu poručiťky kládol na ňou zriadený závet nároky, ktoré nemajú oporu v zákone (§ 476 ods. 2 ani § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka), teda jeho závery sú arbitrárne, pričom obdobnú situáciu riešil už Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 25.11.2008, sp. zn. 5Cdo/264/2007, a preto vyslovila názor, že závet ako právny úkon spĺňa všeobecné pravidlá v zmysle § 40 Občianskeho zákonníka, ako aj predpísanú zákonnú písomnú formu, podpis je na predmetnej listine, pričom celý právny úkon je logicky usporiadaný a podpis je pod obsahom právneho úkonu; umiestnenie dátumu a miesta už obsahovo nie je právnym úkonom a slúži na vymedzenie závetu z hľadiska času vo vzťahu k prípadným iným závetom a môže byť uvedený kdekoľvek. Mala za to, že závet poručiťky je platným právnym úkonom, ktorý má všetky formálne náležitosti a spĺňa podmienky § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka a teda nie je dôvod pre vyslovenie jeho neplatnosti. Pokiaľ ide o ďalšie námietky žalobcov týkajúce sa neurčitosti (právneho úkonu) a písma, tak tieto neboli z ich strany podporené konkrétnymi dôkazmi, teda neunesli v tomto smere dôkazné bremeno, a preto súd prvej inštancie k nim správne neprihliadol. Nestotožnila sa ani s výrokom o náhrade trov konania, nakoľko nedala príčinu na vedenie sporu a žiadne jej úkony nemožno považovať za procesnú zodpovednosť; poručiťkou bola určená ako závetný dedič a jej postavenie má výlučne procesný charakter. Uviedla, že žalobcovia napadli závet zo všetkých do úvahy pripadajúcich dôvodov (neurčitosť, písmo poručiťky, formálna nesprávnosť), avšak žalobné dôvody prezentovali len vo všeobecnosti a nepodložili ich žiadnymi dôkazmi; ani v prípade neplatnosti závetu, nie je dôvod ju zaväzovať na náhradu trov konania, nakoľko jej nemožno pričítať žiadnu aktivitu na realizácii závetu.

9. Žalobcovia 1/ až 3/ vo vyjadrení k odvolaniu žiadali napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť; žalovaná opomína skutočnosť, že závet ako právny úkon sa dovŕšuje podpisom, preto text, ktorý nie je podpisom krytý, nepredstavuje súčasť závetu; súhlasili s jej tvrdením, že dátum závetu môže byť uvedený kdekoľvek, avšak v danom prípade bol dátum uvedený mimo závetu, a preto je úplne bezpredmetné posudzovať, či by dátum spísania závetu, pokiaľ by bol v záвете obsiahnutý, mohol byť umiestnený kdekoľvek v rámci závetu. Hoci žalovaná poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/264/2007, toto rozhodnutie deklaruje správnosť argumentácie súdu prvej inštancie, nakoľko sa v ňom zdôrazňuje, že závet je prísne formálnym právnym úkonom a výslovne uvádza, že právna teória a súdna prax ustálili iba to, že na konci závetu musí byť podpis, pretože sa ním dovŕšuje obsah závetu; aj z citovaného rozhodnutia je nepochybné, že dátum spísania závetu ako jeho základná obsahová náležitosť musí byť uvedený nad podpisom, inak nemôže byť súčasťou týmto podpisom dovŕšeného závetu. Ak podľa najvyššieho súdu musí byť na konci závetu podpis, celkom zrejme nemôže byť na konci závetu niečo iné, vrátane dátumu a podporne odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/5/2003. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že dátum spísania závetu už nie je obsahovo právnym úkonom, táto domnienka je v príkrom rozpore so samotným znením § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako aj vyššie citovanou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR. Zdôraznili, že závet nepredstavuje samotnú listinu, na ktorej je jeho obsah zachytený, ale práve len jeho obsah samotný, nakoľko na listine môže byť okrem závetu uvedeného množstvo iného textu, ktorý nebude predstavovať obsah závetu, pokiaľ nebude „krytý“ podpisom závetcu znamenajúcim ukončenie (dovŕšenie) závetu. Nestotožnili sa ani s tvrdením žalovanej, že nedala príčinu pre vedenie sporu, nakoľko tým, že v dedičskom konaní dobrovoľne neuznala neplatnosť závetu, hoci je nanajvyšš zrejme, dala príčinu na začatie sporu o určenie neplatnosti závetu; je preto bezpredmetné, či závet vyhotovila alebo nie, nakoľko podstatné je, že sa v dedičskom konaní domáhala jeho platnosti a zohľadnenia jeho obsahu.

10. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozsudkom č. k. 16Co/120/2018-87, zo dňa 24.9.2019, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanej priznal proti žalobcom 1/ až 3/ plný nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že vychádzajúc zo

skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, dospel odvolací súd k záveru, že dátum podpísania závetu môže byť uvedený na začiatku závetu alebo umiestnený aj na konci závetu, avšak vždy musí byť uvedený priamo v záвете takým spôsobom, aby celý text závetu tvoril logický a zrozumiteľný celok, a preto umiestnenie dátumu podpisu približne 1 cm naľavo a 1,5 cm pod podpisom poručiťky na spornom záвете vytvára nepochybné a presvedčivé predpoklady, že závet tvorí jednotný záznam prejavu poslednej vôle poručiťky, v dôsledku čoho je vylúčený záver, že v záвете absentuje dátum jeho podpisu ako zákonná náležitosť nevyhnutná pre platnosť tohto právneho úkonu.

11. Na podklade dovolania žalobcov 1/ až 3/ podaného proti rozsudku odvolacieho súdu, Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 26.11.2020, sp. zn. 2Cdo/121/2020, zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 16Co/120/2018, zo dňa 24.9.2019, z dôvodu, že odvolací súd, hoci dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie a od jeho skutkových zistení sa odchyľil a inak posúdil otázku (ne)unesenia dôkazného bremena žalobcami, nenariadil vo veci pojednávanie a nevykonal potrebné dokazovanie. Odvolací súd týmto procesným postupom znemožnil žalobcom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

12. Následne odvolací súd (už v inom zložení senátu), viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania (§ 379, § 380 ods. 1 C. s. p.) a zároveň viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.), opätovne preskúmal napadnutý rozsudok, vychádzajúc z § 384 ods. 1 C. s. p. prejednal odvolanie žalovanej podľa § 385 ods. 1 C. s. p. na pojednávaní konanom dňa 6.9.2022, na ktorom v potrebnom rozsahu zopakoval dokazovanie listinami za súčasného splnenia podmienok podľa § 204 C. s. p. veta za bodkočiarkou a dospel k záveru rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie (§ 388 C. s. p.).

13. Právne posúdenie veci je činnosť súdu, spočívajúca v subsumovaní zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu, čo vedie k záveru o právach a povinnostiach strán sporu. Právne posúdenie je nesprávne, ak sa súd dopustí pri tejto činnosti omylu, tzn. keď na správne zistený skutkový stav aplikuje nesprávny právny predpis, tiež vtedy, keď síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo zistených skutočností vyvodil nesprávne právne závery.

14. Uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 46D/178/2016-52, zo dňa 19.8.2016, bolo dedičské konanie po poručiťke P. O., A.. XX.X.XXXX, N.. X.X.XXXX, prerušené a žalobcom 1/ až 3/ bola uložená povinnosť podať na súd žalobu o určenie neplatnosti holografného závetu zo dňa 14.4.2015 poručiťky P. O., N.. X.X.XXXX, ktorým celý svoj majetok zanechala závetnej dedičke T. L. (Ž.), nakoľko do úvahy prichádzajúci dedičia v IV. dedičskej skupine v dedičskom konaní namietali absolútnu neplatnosť závetu poručiťky.

15. Podľa § 476 ods. 1 Občianskeho zákonníka poručiťel môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

16. Podľa § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v každom záвете musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný.

17. Podľa § 476a Občianskeho zákonníka, vlastnoručný závet musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou, inak je neplatný.

18. Závet je výslovný prejav vôle, ktorým poručiťel robí poriadok o svojom majetku pre prípad smrti. Ide o striktné formálny jednostranný právny úkon, ktorý musí spĺňať všetky zákonom požadované náležitosti nielen všeobecného charakteru, ktoré sú potrebné na platnosť každého právneho úkonu (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale aj osobitné náležitosti (§ 476 až § 480 Občianskeho zákonníka), ktorými sú všeobecné náležitosti doplnené a čiastočne modifikované.

19. Pre platnosť vlastnoručného (holografného) závetu (§ 476a Občianskeho zákonníka) sa vyžaduje po formálnej stránke, aby ho napísal priamo poručiťel a to písaným písmom, ktoré je prejavom jeho osobnosti vyplývajúcej z jeho rukopisu. Môže ísť preto o akúkoľvek abecedu, aj o použitie tlačeného písma, nesmie však ísť o mechanické znaky alebo o použitie mechanických písacích pomôcok

(holografné aj alografné) a písmo musí byť čitateľné. Nevyhnutnou podmienkou platnosti závetu je podpis, ktorý musí dostatočne identifikovať pisateľa a musí obsahovať dátum, kedy bol podpísaný.

19.1 Ustanovenie § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka neuvádza, ako musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol závet podpísaný. Odpoveď je potrebné hľadať v ustanoveniach, ktoré upravujú spôsob zriadenia jednotlivých zákonných foriem závetu. Tak, ako je zrejmé, že v záвете zriadenom formou notárskej zápisnice musí byť deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, uvedený v notárskom zápise a že pri záвете zriadenom v inej písomnej forme (alografnej) so svedkami musí byť uvedený v texte závetu napísanom poručiťelom, prípadne pisateľom, je nepochybné, že pri holografnom záвете musia byť všetky náležitosti (celý text) závetu napísaný vlastnou rukou poručiťela. V prípade, že by dátum (deň, mesiac a rok), kedy bol závet podpísaný, bol v záвете uvedený niekým iným než poručiťelom, nie je možné hovoriť o tom, že by závet bol poručiťelom napísaný jeho vlastnou rukou. Holografný závet, ktorý nebol napísaný vlastnou rukou poručiťela (§ 476a Občianskeho zákonníka), je neplatný.

19.2 Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že z ustanovenia § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka a ani z iného zákonného ustanovenia výslovne nevyplýva miesto, kde sa má dátum podpisania na listine o záвете nachádzať.

19.3. Z relevantných ustanovení možno dovodiť, pokiaľ ide o podpis, že tento má byť umiestnený na úplnom konci závetu, pretože sa ním dovŕšuje obsah závetu a potvrdzuje ním poručiťel totožnosť jeho prejavu vôle; uvedenie dátumu je však pre význam závetu úplne odlišný, nakoľko sa ním nedovŕšujú obsahové náležitosti závetu, ale jeho uvedenie má vypovedať o tom, kedy poručiťel závet podpísal, teda kedy z hľadiska vymedzenia obsahu bol závet ukončený a tým má umožniť prípadné rozlíšenie skoršieho závetu poručiťela od neskoršieho závetu, ktorým by mohol byť pôvodný závet zrušený. Odvolací súd preto dospel k záveru, že dátum podpisania závetu môže byť uvedený na začiatku závetu alebo umiestnený aj na konci závetu, avšak vždy musí byť uvedený priamo v záвете takým spôsobom, aby celý text závetu tvoril logický a zrozumiteľný celok. Podpis poručiťela musí byť umiestnený na úplnom konci závetu; to neplatí pre umiestnenie dátumu podpisu.

20. V danej veci bol vlastnoručným podpisom poručiťelky (napísaným písaným písmom), ktorý sa nachádza pod obsahom závetu t. j. pod vlastnoručne vyjadrenou poslednou vôľou poručiťelky (napísanou tlačným písmom) zavŕšený právny úkon pre prípad smrti P. O. Y. T. XX.X.XXXX (vyjadrený v spojení s miestom spísania závetu v Nárade), ktorý sa nachádza v predmetnom záвете pod vlastnoručným podpisom poručiťelky označuje deň, mesiac a rok podpisania závetu poručiťelkou; umiestnenie dátumu podpisu približne 1 cm naľavo a 1,5 cm pod podpisom poručiťelky, ktorý je zjavne napísaný totožným tlačným písmom ako obsah závetu, teda ktorý spoločnou technikou (spôsobom) písma s obsahom závetu, vytvára nepochybné a presvedčivé predpoklady, že závet (č. I. 11 spisu) tvorí jednotný (ucelený) záznam prejavu poslednej vôle poručiťelky, a preto je vylúčený záver, že v záвете absentuje dátum jeho podpisu ako esenciálna zákonná náležitosť nevyhnutná pre platnosť tohto právneho úkonu.

21. Právna premisa, na ktorej založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, že umiestnenie dátumu podpisu závetu pod podpisom poručiťela nevyhovuje § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pod následkom absolútnej neplatnosti právneho úkonu, vyplýva aj z nesprávnej interpretácie a tým aj aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít za účelom zabezpečenia právnej istoty (Čl. 2 ods. 2 Základných princípov C. s. p.); hodno podotknúť, že rozhodnutia, z ktorých súd prvej inštancie tento nesprávny právny názor abstrahoval (nepriamo z nich prevzal iba dielčie právne závery), riešili odlišné skutkové a právne situácie, nakoľko v rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.4.2013, sp. zn. 2Cdo/5/2003, bola riešená právna otázka umiestnenia podpisu poručiťela iba na osvedčovacej doložke notára alebo iného úradu oprávneného osvedčovať pravosť podpisu na listinách a uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.11.2008, sp. zn. 5Cdo/264/2007, ktorý riešil odlišnú situáciu týkajúcu sa (ne)platnosti závetu zriadeného formou notárskej zápisnice, ale celkom opomenul, že (v poradí druhé citované) rozhodnutie síce jednoznačne konštatuje, že „právna teória a prax sa ustálili, že na konci závetu musí byť podpis, pretože sa ním dovŕšuje obsah závetu“, ale vzápätí pokračuje argumentujúc, že „inak je tomu ale s dátumom podpisu závetu, ktorý má celkom odlišný význam od podpisania závetu...nedovŕšujú sa ním obsahové náležitosti závetu...uvedenie dňa, mesiaca a roku podpisania závetu iným spôsobom (technikou) než je vyhotovený závet, by mohlo mať význam pre jeho platnosť iba vtedy, ak by tu boli pochybnosti, či ide o dátum, kedy bol závet podpísaný alebo iný.“

22. Pokiaľ v rozhodnutí súdu prvej inštancie je zmienený aj sekundárny (podporný) argument pre neplatnosť predmetného závetu spočívajúci v zistení, že závet je napísaný dvomi druhmi písma, z čoho vyvodil, že závet nebol napísaný vlastnoručne, žalovaná správne v odvolaní poukázala na to, súd prvej inštancie k tomuto žalobnému tvrdeniu (námietke) žalobcov nevykonal žiadne dokazovanie, nakoľko si žalobcovia nespĺnili svoju povinnosť prostredníctvom prostriedkov procesného útoku, t. j. návrhom na vykonanie dôkazu, preukázať toto tvrdenie, čím neunesli dôkazné bremeno; napriek tomuto procesnému nedostatku, ktorý činí jeho záver arbitrárnym, je aj celkom nelogický, nakoľko je bežnou praxou, keď pisateľ vlastnoručného textu jedným typom (technikou, spôsobom) písma vyjadří obsah vôle, napríklad tlačným písmom a druhým typom písma, väčšinou písaným, sa pod obsah prejavu vôle vlastnoručne podpíše, teda práve takým spôsobom akým poručiteľka vyjadřila obsah svojej poslednej vôle v posudzovanom závete.

23. Na uvedenom základe, po zhodnotení vecnej a právnej argumentácie žalovanej v odvolaní, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 C. s. p. zmenil a žalobu zamietol.

24. O nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie ako aj odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanej priznal proti žalobcom 1/ až 3/ plný nárok na náhradu trov konania, nakoľko mala vo veci plný úspech.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).